

Indikace hydrologického sucha

Konference VODNÍ TOKY 2018

Hradec Králové

20. – 21. 11. 2018

POVODEŇ

je přechodné výrazné zvýšení hladiny ve vodních tocích nebo jiných povrchových vodách.

Jako stav administrativně začíná vyhlášením a končí odvoláním 2. nebo 3. stupně povodňové aktivity.

Tento pojem je primárně vázán na limity vodního stavu, resp. průtoku v měrném profilu, ale administrativní stav povodně není výlučně spojen s tímto jevem: lze ji vyhlásit i při nebezpečí vzniku na základě nepříznivých předpovědí příčinných jevů – srážek, tání sněhu, chodu ledů či mimořádné situací na vodních dílech.

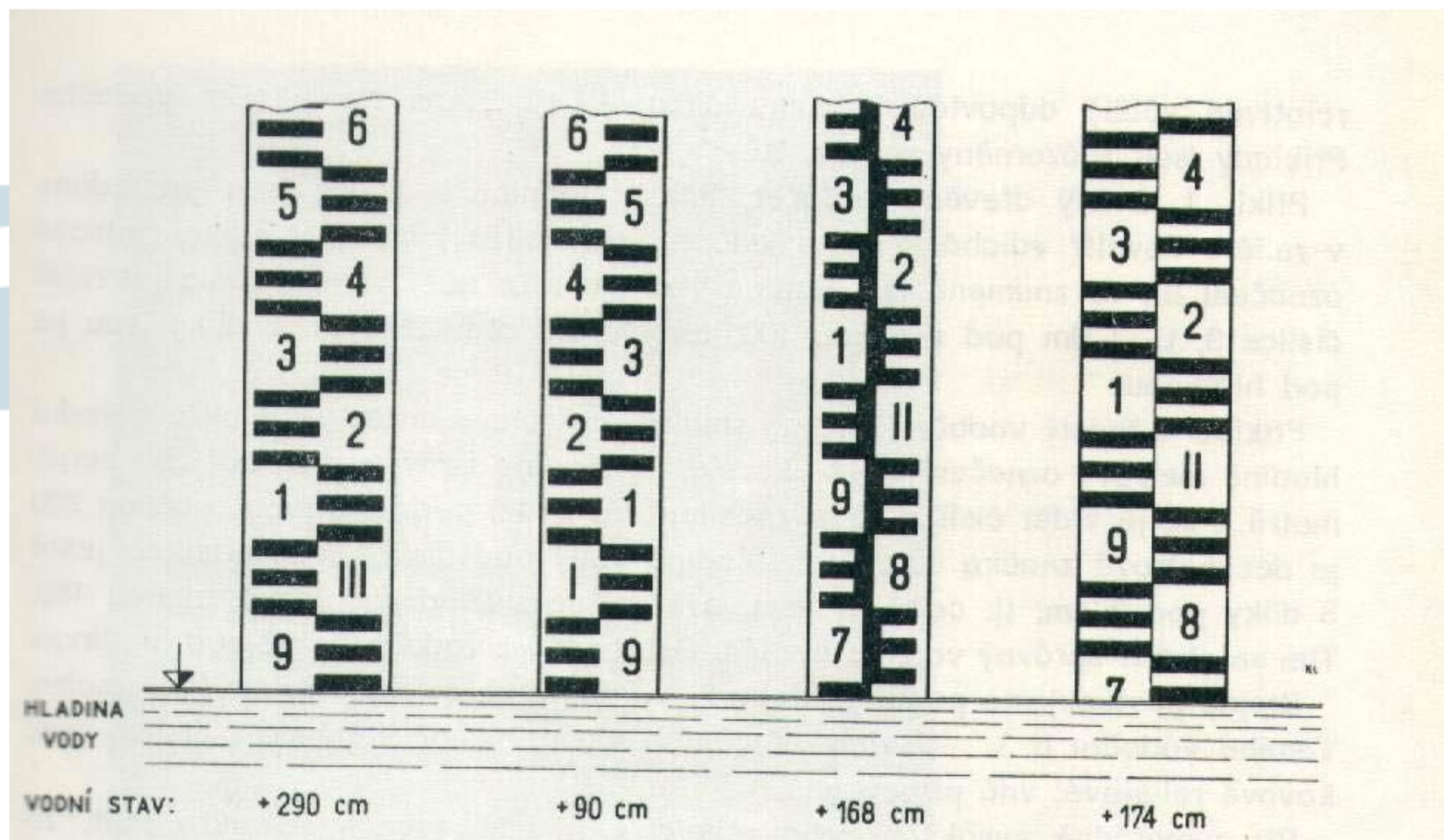
MÍRA POVODŇOVÉHO NEBEZPEČÍ JE VYJÁDŘENA LIMITY SPUPŇŮ POVODŇOVÉ AKTIVITY. TO JE JEV MĚRITELNÝ PŘÍMO NA VODNÍM TOKU A SOUVISEJÍCÍ PŘÍMO S MÍSTEM, KDE NASTÁVÁ.

1 – bdělost

2 – pohotovost

3 – ohrožení

3a – extrémní povodeň
($Q > Q_{50}$)

SUCHO

Suchem se dle návrhu novely vodního zákona rozumí hydrologické sucho jako výkyv hydrologického cyklu, který vzniká zejména v důsledku deficitu srážek a projevuje se poklesem průtoků ve vodních tocích.

Jev, podle kterého by se určovalo, že sucho nastalo, není novelou určen.

Identifikátor hydrologického sucha je pokles průtoku pod hodnotu Q_{355} . Tento limit však nepostihuje všechna specifika sucha jako hydrologického extrému, spočívajícího v nedostatku.

Q_{355}

Průtok dosažený nebo překročený v dlouhodobém průměru alespoň po 355 dní v roce.

$Q_{akt.} \leq Q_{355d} \rightarrow$ je sucho, $Q_{akt.} > Q_{355d} \rightarrow$ není sucho

Pouhé konstatování, že je/není sucho; absence metriky.

Nezahrnuje sezonalitu průtoků.

NICMÉNĚ JE TO JEV MĚŘITELNÝ PŘÍMO NA VODNÍM TOKU A SOUVISEJÍCÍ PŘÍMO S MÍSTEM, KDE NASTÁVÁ.

Index SPI

- zkratka Standardized Precipitation Index
- porovnává srážkové úhrny s jejich dlouhodobým normálem typickým pro příslušný měsíc
- představuje transformaci šikmého rozdělení pravděpodobnosti časových řad srážkových úhrnů na standardní normální rozdělení se střední hodnotou rovnou nule a směrodatnou odchylkou rovnou jedné
- hodnoty indikátoru jsou klasifikovány do kategorií, které určují charakter období
- lze použít i na průtoky v měrných profilech (SRI), kolísání hladiny podzemní vody (SGI) atd.

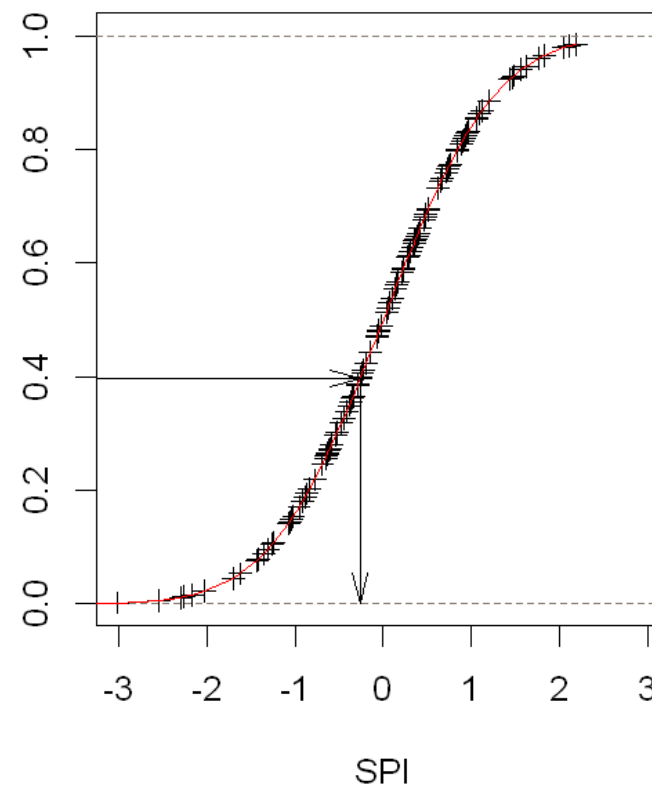
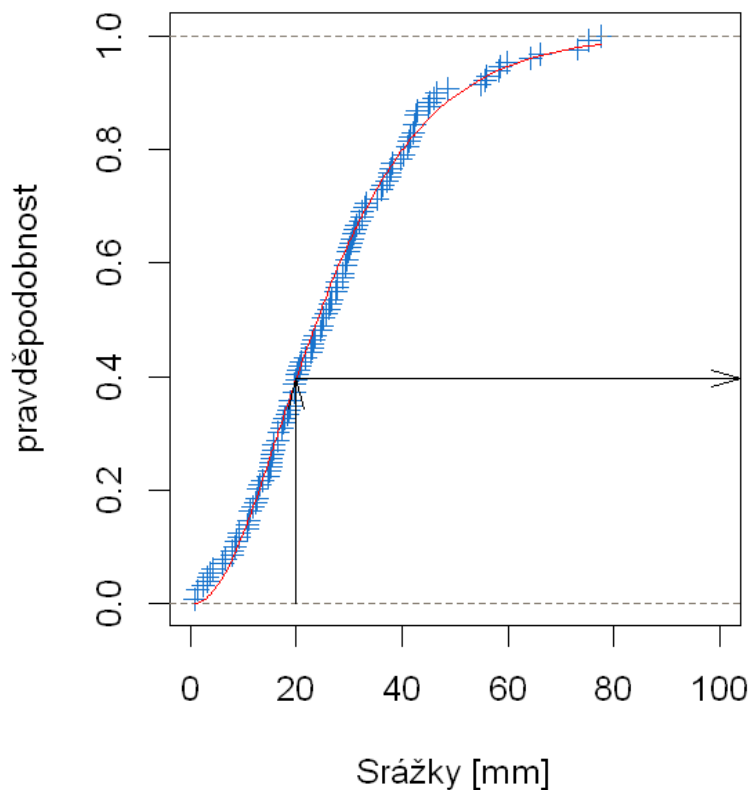
Index SPI – jak na to?

Základem je historická řada – nejméně 30 let.

1. Vytvoří se pravděpodobnostní charakteristiky pro každý měsíc roku (průměr, čára překročení).
2. Vzniklé výstupy se převedou na standartní normální rozdělení.
3. V tomto rozdělení se mohou konsenzuálně stanovit limity pro sucho.

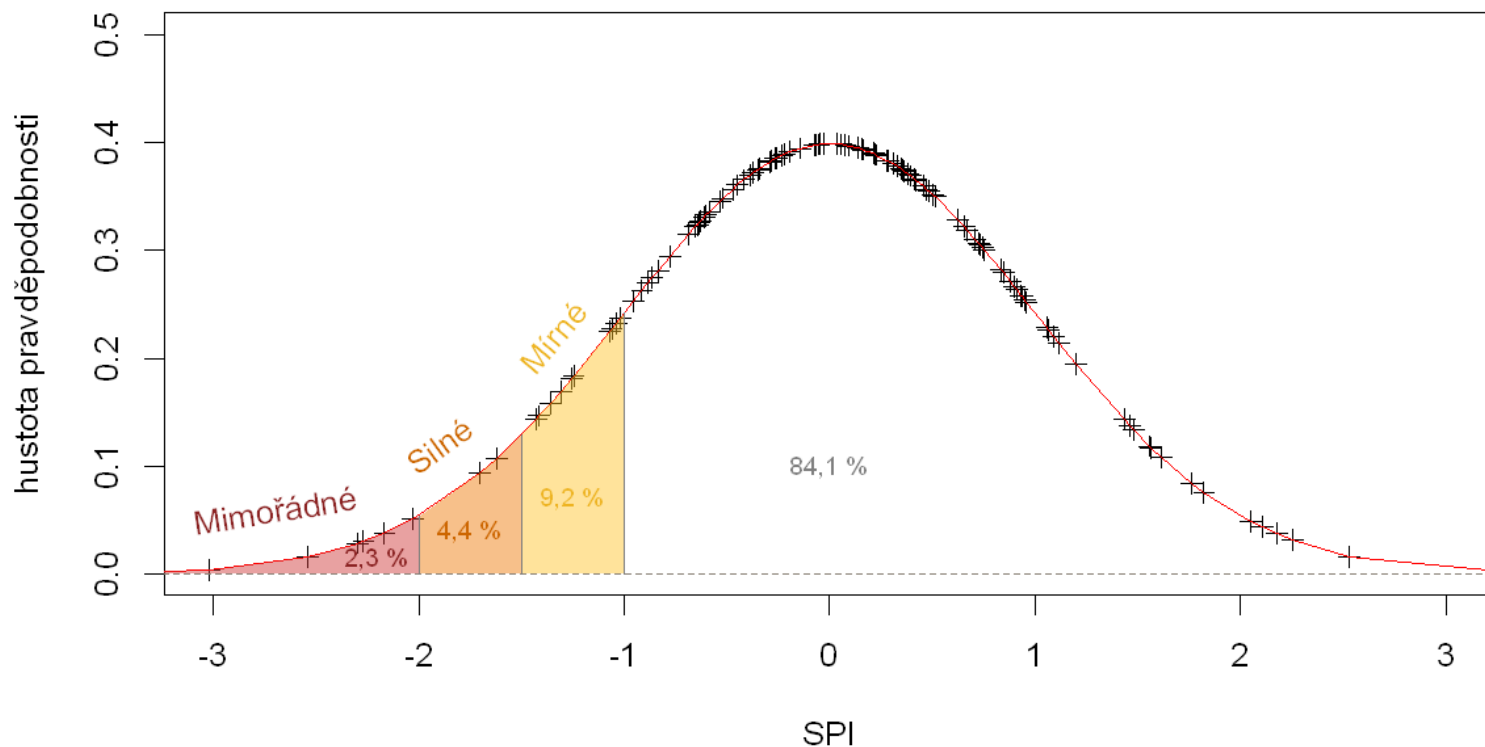

Transformace srážkových úhrnů proložených gamma-rozdělením na standardní normální rozdělení

Převzato z dokumentu Metodika pro stanovení mezních hodnot indikátorů hydrologického sucha (Radek Vlnas a kol., VÚV TGM, v.v.i.)

Klasifikace sucha podle SPI. V procentech je vyjádřena pravděpodobnost výskytu příslušné kategorie sucha

Převzato z dokumentu Metodika pro stanovení mezních hodnot indikátorů hydrologického sucha (Radek Vlnas a kol., VÚV TGM, v.v.i.)

Index SPI – analogie SPA?

Není odvozen od následků, které má na lokalitu; vzniká výpočtem, jež není snadno pochopitelný, resp. vysvětlitelný.

Výsledkem je 12 limitů – jako je měsíců v roce, což nepřispívá k jednoznačnosti.

INDIKÁTORY SUCHA VŠAK SLOUŽÍ K URČENÍ SUCHA JAKO NASTALÉHO JEVU, JEJICH ÚČELEM NENÍ BÝT INICIAČNÍMI STAVY PRO ZAHÁJENÍ OPATŘENÍ PŘI STAVU NEDOSTATKU VODY.

SUCHO

Suchem se dle návrhu novely vodního zákona rozumí hydrologické sucho jako výkyv hydrologického cyklu, který vzniká zejména v důsledku deficitu srážek a projevuje se poklesem průtoků ve vodních tocích.

Stavem nedostatku vody se dle návrhu novely vodního zákona rozumí vyhlášený dočasný stav s možným dopadem na základní lidské potřeby, hospodářskou činnost a životní prostředí, kdy v důsledku sucha požadavky na užívání vod převyšují dostupné zdroje vod, a je nezbytné omezovat hospodaření s vodou a vydávat další opatření.

Plán pro sucho

... zahrnuje

- údaje potřebné pro zvládání sucha v daném území,
- charakteristiku území,
- popis vodních zdrojů včetně záložních a jejich případné zastupitelnosti,
- popis úpravy, dopravy, převodů vody a zásobování vodou,
- seznam a popis technických zařízení využitelných k řešení stavu nedostatku vody,
- seznam uživatelů vody významných pro dané území,
- seznam povolených nakládání s vodami významněji ovlivňujících množství a jakost vod,
- popis rizik sucha a místní směrodatné limity a kritéria pro vyhlášení stavu nedostatku vody ...

Předpoklad dalšího postupu

... novela zákona vejde v platnost ...

... budou zpracovány plány pro sucho ...

... v nich stanoveny místní směrodatné limity na měrných profilech
vodních toků ...

Určené profily budou muset být rekonstruovány pro měření nízkých
průtoků.

**Profil
Ratiboř –
Ratibořský
potok
(přítok do
VD Žlutice)**

Vodohospodářské dispečinky státního podniku Povodí Vltavy

- Centrální vodohospodářský dispečink
dispecink@pvl.cz
- Oblastní vodohospodářský dispečink Plzeň
dispecink.plzen@pvl.cz
- Oblastní vodohospodářský dispečink Č. Budějovice
dispecink.cb@pvl.cz

257 329 425